

Первомайський медичний фаховий коледж
Миколаївської обласної ради

Циклова комісія суспільно-гуманітарних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчальної роботи

_____/ Інна СІМЧИШИНА
“ ____ ” _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Історія та культура України»

Галузь знань

I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення

спеціальність

I5 Медсестринство

освітньо-професійна програма

Акушерська справа

(на основі повної загальної середньої освіти) Сестринська справа

(Рік вступу 2025)

Первомайськ

2025

Робоча навчальна програма «Історія та культура України» для здобувачів освіти

Галузь знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення

Спеціальність І5 Медсестринство

освітньо-професійна програма Акушерська справа, Сестринська справа на основі повної загальної середньої освіти складена відповідно до навчальних програм:

- ✓ з дисципліни «Історія України» для вищих навчальних закладів І-ІІ рівня акредитації, які здійснюють підготовку молодших спеціалістів на основі базової загальної середньої освіти, розробленої Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України Інститутом інноваційних технологій і змісту освіти, 2011р.
- ✓ з дисципліни «Культурологія» для вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладів І—ІІІ рівнів акредитації, розробленої Міністерством охорони здоров'я України Державною установою “Центральний методичний кабінет підготовки молодших спеціалістів”, 2011р.

Розробник: Інна САПРИКІНА – викладач історії України вищої кваліфікаційної категорії, викладач-методист.

Робоча навчальна програма розроблена відповідно до Положення про порядок розроблення, затвердження робочої програми навчальної дисципліни у Первوماйському медичному фаховому коледжі Миколаївської обласної ради, затвердженого педагогічною радою Первوماйського медичного фахового коледжу Миколаївської обласної ради (протокол від 24.10.2023 №2) та введеного в дію наказом директора коледжу від 25.10.2023 № 350-н та обговорена й схвалена на засіданні ЦК суспільно-гуманітарних дисциплін

Протокол від “ ____ ” _____ 2025року № ____

Голова циклової комісії суспільно-гуманітарних
дисциплін

(підпис) **Юлія ШУШНЯЄВА**

“ ____ ” _____ 2025року

2025-2026 навчальний рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Загальна кількість годин – 90 Кредити - 3 З них: аудиторних – 48 самостійної роботи студента – 12 підготовка до екзамену - 30	Галузь знань: І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення Спеціальність: І5 Медсестринство Освітньо-професійна програма: Лікувальна справа Сестринська справа Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	Нормативна
		Рік підготовки:
		1-й
		Семестр
		I-й
		Лекції
		24 годин
		Семінарські заняття
		24 години
		СР
		12 годин
		Підготовка до екзамену
		30 годин
		Вид контролю: Екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчання історії полягає в розвитку та соціалізації особистості здобувачів освіти, формуванні в них національної самосвідомості, загальної культури, світоглядних орієнтирів, екологічного стилю мислення і поведінки, творчих здібностей, дослідницьких і життєзабезпечувальних навичок, здатності до саморозвитку й самонавчання в умовах глобальних змін і викликів.

Мета історичної освіти – сприяти формуванню у здобувачів освіти національно-культурної ідентичності, патріотичного світогляду, активної соціальної та громадянської позиції, почуття власної гідності у результаті осмислення соціального та морального досвіду минулих поколінь, розуміння історії і культури України в контексті історичного процесу. Ця мета має конкретизуватися в **комплексі завдань**, серед яких пріоритетними є:

- поглиблення інтересу до історії як сфери знань і навчального предмета, розвиток мисленнєвих здібностей та умінь, необхідних для розуміння сучасних викликів;

- набуття системних знань про факти, події, явища, тенденції в Україні та світі ХХ–ХХІст. з позицій: цінності життя людини, досвіду українського державотворення, утвердження єдності й соборності Українського народу, значення європейських культурних і правових традицій для суспільних процесів в Україні, зміцнення національних інтересів і суверенітету, цілісності та непорушності кордонів Української держави в контексті світового історичного процесу;

- розвиток історичного, критичного та творчого мислення, здатності розуміти загальний хід історичного процесу, проблеми, що стоять перед країною та світом;

- спонукати до усвідомлення національного інтересу, необхідності захисту суверенітету, територіальної цілісності своєї держави в умовах реальних військово-політичних, інформаційних та інших викликів;

- долучення до духовних і культурних надбань і цінностей, історико-культурних традицій українського й інших народів;

- сприяння формуванню політичної та правової культури, громадянської

самосвідомості, пошани до державної символіки України в гармонійному поєднанні із національними та загальнолюдськими цінностями.

3. Компетентності

Одним з основних напрямків модернізації освіти вважається її якість. Якість освіти розуміється нами як відповідність освітнього результату вимогам особистості, суспільства й держави. У ситуації динамічного соціально-економічного розвитку країни аналіз запитів суспільства дозволяє виявити потребу в **нових результатах освіти**. Реформування системи освіти багато в чому визначається ухваленням педагогічним співтовариством цілей і пріоритетів освітньої політики, зокрема політики в галузі історичної освіти. Сьогодні у світовій освітній практиці провідною стає нова парадигма освіти, що поєднує знанняву, діяльнісну й ціннісно-орієнтаційну складові змісту навчання й формується «від результату». Її напрямками можна вважати діяльнісний, особистісно орієнтований та **компетентнісний підходи**.

У наш час конкурентоспроможність людини на ринку праці багато в чому залежить від її здатності опановувати нові технології, адаптуватися до умов праці, що змінюються. Однією з відповідей системи освіти на запит роботодавців і суспільства загалом є ідея компетентнісно-орієнтованої освіти.

Ключові компетентності

1. Уміння вчитися — програмує індивідуальний досвід самостійного навчання. Людина, яка вміє самостійно вчитися, в майбутньому зможе самостійно та творчо працювати. Компетентність передбачає, що особистість: сама визначає мету навчально-пізнавальної діяльності; планує, програмує свою діяльність; організовує свою працю для досягнення мети; знаходить і накопичує потрібні знання, способи для розв'язання завдань; виконує в певній послідовності сенсорні, розумові або практичні дії, прийоми, операції; усвідомлює свою діяльність і практично її вдосконалює; має вміння і навички самоконтролю та самооцінки.

2. Загальнокультурна — стосується розвитку культури особистості та суспільства у всіх її аспектах. Вона, насамперед, передбачає вміння: аналізувати й оцінювати найважливіші досягнення національної та світової науки і культури, орієнтуватися в культурному та духовному просторі сучасного українського суспільства; застосовувати засоби й технології інтеркультурної взаємодії; користуватися рідною мовою й іноземними мовами, застосовувати навички мовлення та норми відповідної мовної культури; використовувати рідну й іноземні мови в активній взаємодії; спрямовувати самовиховання на єдність індивідуальних, національних і загальнолюдських цінностей; реалізовувати моделі толерантної поведінки в умовах культурних, мовних, релігійних та інших відмінностей між народами і країнами.

3. Громадянська — передбачає такі здатності: орієнтуватися у проблемах сучасного суспільно-політичного життя в Україні, знати процедури участі в діяльності політичних інститутів демократичної держави, органів місцевого самоврядування; застосовувати процедури й технології захисту власних інтересів, прав і свобод громадян, виконання громадянських обов'язків у межах місцевої громади, держави; взаємодіяти з органами державної влади на користь собі й громадянському суспільству; використовувати способи діяльності й моделі поведінки, що відповідають чинному законодавству України, задовольняють власні інтереси особи та захищають права людини і громадянина; приймати індивідуальні та колективні рішення, враховуючи інтереси й потреби громадян, суспільства і держави.

4. Підприємницька — передбачає реалізацію здібностей: співвідносити власні економічні інтереси й потреби з наявними матеріальними, трудовими, природними й екологічними ресурсами, інтересами й потребами інших людей і суспільства; застосовувати технології моніторингу ресурсів і забезпечення стійкого зростання; організовувати власну трудову та підприємницьку діяльність і працю колективу, орієнтуватися в нормах і етиці трудових відносин; аналізувати й оцінювати власні професійні можливості, здібності та співвідносити їх із потребами ринку праці; складати, здійснювати й оцінювати плани

підприємницької діяльності та особисті бізнес-проекти, розробляти програми дій і прийняття економічно й екологічно обґрунтованих рішень у динамічному світі; презентувати та поширювати інформацію про результати — продукти власної економічної діяльності та діяльності колективу.

5. Соціальна — передбачає такі здібності: аналізувати механізми функціонування соціальних інститутів суспільства, визначати в них власне застосовувати навички мовлення та норми відповідної мовної культури; використовувати рідну й іноземні мови в активній взаємодії; спрямовувати самовиховання на єдність індивідуальних, національних і загальнолюдських цінностей; реалізовувати моделі толерантної поведінки в умовах культурних, мовних, релігійних та інших відмінностей між народами і країнами.

6. Компетентності з інформаційних і комунікативних технологій (ІКТ) — передбачають здібності: застосовувати інформаційно-комунікативні технології в навчанні та повсякденному житті; раціонально використовувати комп'ютер і комп'ютерні засоби для розв'язання задач, пов'язаних з опрацюванням інформації, її пошуком, систематизацією, зберіганням, поданням і передаванням; будувати інформаційні моделі та досліджувати їх за допомогою засобів ІКТ; оцінювати процес і досягнуті результати технологічної діяльності.

7. Здоров'язберігаюча — передбачає збереження власного фізичного, психічного, духовного і соціального здоров'я. Вона включає: життєві навички, що сприяють фізичному здоров'ю (раціональне харчування, рухова активність, санітарно-гігієнічний режим праці та відпочинку); навички, що сприяють соціальному здоров'ю (ефективне спілкування, співчуття, розв'язання конфліктів, поведінка в умовах тиску, погроз, дискримінації, спільна діяльність і співробітництво); навички, що сприяють духовному та психічному здоров'ю (самоусвідомлення та самооцінка, аналіз проблем і прийняття рішень, визначення життєвих цілей і програм, самоконтроль, мотивація успіху та тренування волі).

3.1. Історичні предметні компетенції

Основним завданням вивчення дисципліни є **формування предметних компетенції як засіб розвитку ключових.**

Історія як предмет є унікальною, бо впливає на формування системи мислення, надає можливість людині вільно пересуватися в історичному просторі, озброює її знанням історичного досвіду, що в результаті дозволяє правильно оцінювати сучасні політичні й соціальні процеси. До того ж, історичні знання сприяють формуванню власної точки зору особи і, разом з тим, вчать цінувати й поважати думки інших.

Історичні дисципліни виховують та розвивають широту мислення, творчу уяву, толерантність, громадську активність особистості.

Таким чином, історична освіта покликана готувати молодь до самостійного життя у сповненому суперечностей сучасному світі, створити сприятливі умови для взаєморозуміння між людьми, що представляють різні культурні, етнічні й релігійні традиції, допомогти людині усвідомити себе не лише представником певної країни але й громадянином Європи та світу.

Безпосередньо при викладанні історії необхідно зосередити свою увагу на забезпеченні виховання особистості, яка усвідомлює свою належність до українського народу, сучасної європейської цивілізації, сприяє розвитку і збагаченню українських культурно-історичних традицій, сприяє формуванню громадянської компетентності, вихованню культури міжетнічних і міжособистісних відносин, формуванню навичок самостійного наукового пізнання, самоосвіти і самореалізації особистості.

Важливість вивчення історії на сучасному етапі полягає не стільки у знаннях, закладених викладачем, скільки у засобах самостійного отримання студентом історичних знань.

Одне з першочергових завдань предмета – допомогти молоді побачити образи сучасності у світлі минулого, дати можливість зрозуміти суперечливі питання власного суспільства, сприяти вихованню толерантності – не тільки професійний, але й етичний і моральний обов'язок викладача історії.

Щодо історії, про навчання якої йде мова, можна виділити предметні та загальні стосовно цього предмета компетенції, узявши за основу структурування історичної свідомості німецького дидакта К.Бергмана:

- 1) свідомості часу (раніше — сьогодні — завтра);
- 2) свідомості дійсності (дійсно — вигадано);
- 3) свідомості історичності (статичне — мінливе);
- 4) свідомості ідентичності (ми — вони — інші);
- 5) політичної свідомості (верхи — низи);
- 6) соціально-економічної свідомості (багаті — бідні);
- 7) моральної свідомості (добре — погано);
- 8) статевої свідомості (чоловіче — жіноче).

Виділяється ряд **предметних** (історичного часу, простору, історичності, дійсності та джерел інформації, ідентичності, цінностей) та **загальних** щодо історії (комунікативна, інтелектуально-інформаційна та ін.) компетенцій. Цей підхід дозволяє визначити навчальні досягнення студентів, а на їх основі — рівень їх компетентності.

Предметно-історичні компетенції пов'язані зі здатністю відтворювати різні аспекти історичної дійсності, які є об'єктом вивчення даного предмета. Щодо історії як навчального предмета, то такою комплексною здатністю ідеально відтворювати минулу й сучасну соціальну дійсність є історична свідомість. У сучасній методичній літературі висвітлено групи історичних компетенцій, пов'язаних з усвідомленням студентами часу, простору, дійсності, історичності, ідентичності та ціннісності.

Результатом навчальної діяльності студентів з історії повинні стати такі компетенції:

- ✓ **хронологічна** – передбачає вміння студентів орієнтуватися в історичному часі;
- ✓ **просторова** – орієнтування студентів в історичному просторі;
- ✓ **інформаційна** – вміння студентів працювати з джерелами історичної інформації;

- ✓ **мовленнєва** – будувати усні та письмові висловлювання щодо історичних подій і явищ;
- ✓ **логічна** – аналізувати, пояснювати історичні факти, формувати теоретичні поняття, положення, концепції;
- ✓ **аксіологічна** – формувати версії й оцінки історичного руху та розвитку.

Набуття цих компетенцій студентами можливе за умови цілеспрямованої роботи під час навчального процесу з предмету за конкретними напрямками.

Формування хронологічної компетентності студентів забезпечать розгляд суспільних явищ в розвитку та в конкретних історичних умовах певного часу; зіставлення історичних подій, явищ із періодами (епохами), а також орієнтація на використання наукової періодизації історії як способу пізнання історичного процесу.

Формування просторової компетентності повинне здійснюватися на основі співвідношення розвитку історичних явищ і процесів із географічним положенням країн та природними умовами; використання карти під час визначення причин та наслідків історичних подій, процесів; характеристика регіональних особливостей та геополітичних чинників розвитку країн на основі аналізу карти і факторів довкілля.

Інформаційна компетентність студента формуватиметься за таких умов: критичного аналізу й оцінки історичних джерел, виявлення тенденційної інформації та пояснення необ'єктивності; самостійної інтерпретації змісту історичних джерел та відображених історичних фактів, подій, явищ; оцінювання, порівняння, пояснення студентами фактів і явищ дійсності на основі інформації, отриманої з різних джерел.

Задля формування **мовленнєвої компетентності** на заняттях з історії студенти повинні – розповідати про історичні події та явища й описувати їх, давати усний відгук на відповідь колеги, оцінювати власну відповідь, брати участь у дискусії, аргументувати власну позицію; письмово – писати оповідання (есе, аналітичні доповіді, реферати, рецензії) про події та історичні постаті, складати різні типи планів, формувати доречні питання до історичних текстів; усно та

письмово – надавати історичну характеристику (подіям, явищам, видатним діячам), складати таблиці та схеми, будувати на цій основі відповідь.

Формування **логічної компетентності** студента відбувається під час аналізу, синтезу й узагальнення історичної інформації; використання на занятті наукової термінології; всебічній характеристиці історичних постатей, розкритті внутрішніх мотивів дій, створення політичних та історичних портретів; самостійного визначення студентами сутності, наслідків та значення історичних подій і явищ; проведення нескладних досліджень, проектною роботи.

Задля формування **аксіологічної компетентності** студенти повинні порівнювати, пояснювати, узагальнювати та критично оцінювати факти й діяльність осіб, спираючись на здобуті знання, власну систему цінностей із позиції загальнолюдських та національних цінностей; виявляти суперечності в позиціях, інтересах, потребах соціальних груп і окремих осіб та роль в історичному процесі, тенденції й напрями історичного розвитку; оцінювати різні версії й думки про минулі історичні події, визнаючи, що деякі джерела можуть бути необ'єктивними.

Сучасна освіта передбачає переорієнтацію навчально-виховного процесу на постановку і розв'язання завдань самим студентом. Інтеграція в світовий освітній простір створює нові можливості для творчого розвитку кожної особистості.

**4. Тематичний план лекційних, практичних(семінарських)
занять та самостійної роботи студентів з курсу «Історія та
культура України».**

№ з/п	Тема	Кількість годин				
		Загал ьний обсяг	Лекц ії	Семін ари	С Р	Під гот овк а до екз ам ену
семестр						
1	Вступ. Найдавніша історія та культура України.	10	4	2	1	3
2	Русь-Україна.	9	2	2	2	3
3	Козацько-Гетьманська доба	15	4	6	2	3
4	Модерна доба української історії	9	2	2	2	3
5	Виклики історії першої третини XX ст.	8	2	2	1	3
6	Міжвоєнний період	8	2	2	1	3
7	ДСВ і Україна	6	2	-	1	3
8	Україна в складі СРСР	8	2	2	-	3
9	Відродження незалежності України	8	2	2	1	3
10	Творення нової України	9	2	4	1	3
Усього:		90	24	24	12	30

5. Тематичний план занять

5.1 Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	К-ть год
1.	<u>Вступ. Найдавніша історія та культура України.</u> Вступ. Предмет, мета та завдання курсу. Історіографія. Джерельна база. Періодизація. Предмет і завдання курсу історії України. Проблематика й структура курсу. Проблеми періодизації історії України. Історіографія курсу історії України. Концепції історії України. Вплив природно - географічних факторів на розвиток історії України. Культурологія як наука. Теорія культури. Поняття, структура та функції культури. Матеріальна та духовна культура. Філософські концепції культури. Релігійні основи світової культури. Поняття світової та національної культури. Медицина і медична культура як специфічна складова частина культури народу. СР №1. <u>Первісна культура на теренах сучасної України. Трипільська культура. Історична доля півдня України. Культура кочових народів. Антична культура грецьких міст-полісів Північного Причорномор'я.</u>	2
2.	<u>Вступ. Найдавніша історія та культура України.</u> Формування людської цивілізації на території України. Періодизація первісного суспільства. Стародавня доба та ранні форми культури на українських землях. Українські землі в епоху палеоліту, мезоліту. Родові общини і племена. Археологічні та історико-лінгвістичні джерела про етнічну єдність південної групи східнослов'янських племен. Праукраїнський етнос. Розселення первісних людей. Мідний вік та епоха бронзи. Неолітична революція. Пам'ятки трипільської культури. Гіпотези щодо виникнення найдавніших держав на території України. Залізний вік: формування цивілізованого суспільства. Народи Північного Причорномор'я (таври, кіммерійці, скіфи, сармати, готи). Етнокультурні зв'язки скіфів і сарматів із слов'янами. Антична цивілізація Північного Причорномор'я. Східні слов'яни на території України. Розселення східних слов'ян. Війни з Візантією та їх наслідки. Економіка і соціальні відносини східних слов'ян. Передумови утворення держави у східних слов'ян.	2

	Археологічні та історико-лінгвістичні джерела про етнічну єдність південної групи східнослов'янських племен. Праукраїнський етнос. Первісна культура та вірування. Печерний живопис, глиняний посуд. Найдавніші культури на території України. Трипільська культура. Культура скіфів, сарматів. Грецька колонізація Північного Причорномор'я. Розвиток слов'янської культури на території України. <u>СР №2. Давні слов'яни: етногенез, розселення, культура. Середньовічний тип культури на прикладі розвитку культури Київської Русі. Розвиток науки та медичних знань. Вплив християнства.</u>	
3.	<u>Русь-Україна.</u> Становлення державності на українських землях. Русь-Україна - раньофеодальна держава. Концепції походження держави Русь та її назви. Розширення і зміцнення держави наприкінці IX-X ст. Розквіт Русі наприкінці X- I пол. XI ст. Запровадження християнство. Історичне значення християнізації Русі. Політична система. Соціально – економічний розвиток. Зовнішня політика київських князів. Русь і кочівники. Причини і етапи феодальної роздробленості. Занепад Києва. Тимчасова політична стабілізація суспільства: Володимир Мономах, Мстислав Великий. Занепад Київської Русі з другої половини XI століття. Посилення удільних князівств. Культура Русі. Проблема формування народностей у Руській державі. Політичний, соціальний та економічний розвиток в XII - першій половині XIV століть. Правління династії галицьких Ростиславичів, Ярослав Осмомисл. Правління династії галицько-волинських Романовичів. Роман Мстиславич. Данило Галицький. Боротьба галицько-волинських князів з монголо-татарами. Занепад Галицько-Волинського князівства. Галицько-Волинське князівство як одна із форм української державності. Розвиток писемності. Літописи. Нестор. Стан освіти. Християнство і його вплив на культуру Київської Русі. Література Русі. Архітектура Київської Русі. Іконопис, фрески, мозаїка. Медичні знання. Місце і роль культури Русі у світовій та вітчизняній культурі. <u>СР №5. Культура Ренесансу на укр.землях. Діяльність гуманістів України. Освіта (братства, вищі школи – Острозька Академія). Українське Просвітництво. Києво-Могилянський освітній центр. Розвиток науки та медичних знань. Вертеп. Діяльність Г.Сковороди.</u>	2
4.	<u>Козацько-Гетьманська доба.</u> Історико-культурний розвиток українських земель у XIV - першій пол. XVII ст. Включення українських земель до складу Литовської держави. Політика великих литовських князів на українських землях. Передумови польсько-литовської інтеграції. Кревська та Городельська унії. Боротьба руських князів проти польсько-литовського зближення. Ліквідація удільних князівств. Люблінська унія та її наслідки для України. Суспільна організація та соціально-економічні відносини. Магдебурзьке право. Литовські статuti.	2

	Православні братства в Україні. Брестська церковна унія: передумови та наслідки. Посилення національно-релігійного гноблення. Культурно-релігійні рухи кінця XVI – першої половини XVII століть. П.Могила. Роль церкви у збереженні самобутності українського народу. Причини та джерела появи козацтва. Створення Запорізької Січі. Д.Вишневецький. Устрій та військово-політична організація Запорізької Січі. Основні етапи розвитку козацької державності. Реєстрове козацьке військо. Піднесення козацтва в другій половині XVI століття. Повстання під проводом К.Косинського і С.Наливайка, Поразка повстань та тимчасовий занепад Запорізької Січі. Боротьба козацтва з турками і татарами. Гетьман П. Сагайдачний. Хотинська війна Козацькі повстання 1620-1630-х рр. Причини поразки та наслідки повстань. Причини, характер і рушійні сили. Основні концепції періодизації Визвольної війни. Початковий етап війни (1648-1649). Перемоги козацько-селянського війська під Жовтими Водами, Корсунем, Пилявцями. Битва під Зборовом. Зборівський мир. Відновлення української державності. Формування державних інституцій і активізація зовнішньополітичної діяльності уряду Б.Хмельницького. Молдавські походи Хмельницького. Битва під Берестечком і Білоцерківський мир. Битви під Батогом і Жванцем. Зближення України з Московією. Переяславська Рада. Березневі статті Б.Хмельницького 1654 року. Входження України під протекторат Московії. Завершальний етап Визвольної війни. Воєнні дії 1654-1657 рр. Становище Гетьманщини після смерті Б.Хмельницького. Основні напрями внутрішньої та зовнішньої політики І.Виговського. Гадяцька унія. Битва під Конотопом. Гетьманування Юрія Хмельницького. Поглиблення руйнівних процесів в Українській державі. Історичне значення Визвольної війни українського народу. Оцінка особи Богдана Хмельницького в науковій літературі. <u>СР №6. Українська культура доби козацького бароко. Нищення російським царизмом української культури (XVIII-XIX ст.). Українська культура: від просвітництва до романтизму. Зразки класицизму в українській культурі</u>	
5.	<u>Козацько-Гетьманська доба.</u> Історико-культурний розвиток українських земель у козацько-гетьманську добу (XVI–XVIII ст.) Зовнішньоекономічні зв'язки України в другій половині XVII- на початку XVIII століття. Економічне піднесення в Україні після приєднання Північного Причорномор'я.. Активізація зовнішньої торгівлі. Посилення кризових явищ в соціально-економічному житті України внаслідок закріпачення селянства 1783 року. Політичне життя в Україні в другій половині XVII століття. Спроби об'єднання українських земель. П. Дорошенко, І.Самойлович. Стабілізація політичного життя в Україні в кінці XVIII століття. Гетьман І.Мазепа.. Союз І.Мазепи з Карлом XII. Полтавська битва. Ліквідація Запорізької Січі. Гетьман у вигнанні - П.Орлик. Конституція П. Орлика 1711 року. Обмеження Української автономії в першій половині XVIII ст. Діяльність Малоросійської колегії. Правління гетьманського уряду (1735-1750). Гетьман К.Розумовський. Ліквідація гетьманату Катериною II. Посилення антиукраїнської політики	2

	російського царизму. Ліквідація Запорізької Січі 1775 року і скасування козацької автономії. Історичне значення Існування Української Гетьманської держави другої половини XVII-XVIII століття. Становище українських земель під владою Речі Посполитої в кінці XVII-XVIII століттях. Визвольні повстання 1702-1704 рр. С.Палій. Гайдамацькі рухи 1730-1760-х рр. Коліївщина, Рух опришків. О.Довбуш. Занепад та поділи Речі Посполитої. Нове політичне розчленування України Російською та Австрійською імперіями. Умови культурного розвитку України в складі Литовсько-Руської та Польської держав, втрата українцями своєї культурної еліти. Значення козацтва в культурному поступі українського народу. Церковні братства та їхня культурно-просвітня діяльність. Острозька Академія та Києво-Могилянський колегіум. К. Острозький, П. Могила. Пересопницьке Євангеліє. Виникнення книгодрукування. І. Федоров. Архітектура та іконопис в Україні XIV—XVI ст. Загальні умови розвитку української культури в др.пол.XVII—XVIII ст. Освіта, книгодрукування, література. Наукова та громадська діяльність І. Гізеля. Козацьке бароко. Церковний живопис. Театр. Музика. А. Ведель. Література. Г. Сковорода. <u>СР №7. Нова національна інтелігенція XIX ст. та її культуротворча діяльність. Т.Г.Шевченко. Українська вища освіта. Реалізм в українській культурі. Модерністська модель світу в українській інтерпретації. (Сутність українського модернізму).Розвиток медичних знань</u>	
6.	<u>Модерна доба української історії.</u> Українське національно-культурне відродження: витоки, сутність, наслідки (XIX – початок XX ст). Адміністративно-територіальний устрій українських земель у складі іноземних держав. Криза кріпосництва і розвиток капіталістичних відносин. Початок промислового перевороту. Місце України в зовнішній торгівлі Російської імперії. Загострення соціально-економічних протиріч в Україні. Селянські повстання. У.Кармелюк. Початковий етап національного відродження. Становлення української інтелігенції. Діяльність декабристів в Україні. Вплив польського повстання 1830-1831 років на національне життя в Україні. Кирило-Мефодієвське братство. Т. Шевченко. Участь України в зовнішньополітичних акціях Російської імперії (російсько-турецька війна 1806-1812, приєднання Бессарабії до Росії, війна з наполеонівською Францією 1812 р.). Характер політики австрійського уряду щодо українців. Продовження реформ Марії-Терези Йосифом II, їх роль у розвитку національно-культурного життя Галичини та Буковини. Суспільно-політичний рух. "Руська трійця". Буржуазна революція 1848 року. Скасування кріпосного права. Головна Руська Рада.	2

	Загострення соціально-класових протиріч. Селянські повстання. Скасування кріпосного права в Російській імперії. Буржуазні реформи 60-70 років та їх здійснення в Україні. Шляхи розвитку буржуазних відносин у сільському господарстві. Особливості завершальної фази промислового перевороту. Культурно-просвітницький етап національного руху. Українофіли. В.Антонович. Громадівський рух і посилення репресій з боку царизму. Участь українців у польському повстанні 1863-1864 рр. в Україні, Валуєвський циркуляр. Емський указ. Криза громадівського руху. Діяльність російських народницьких груп в Україні. М.Драгоманов і зародження українського соціалізму. Революційно-демократичний рух. Поширення марксизму. Початок пролетарського руху. Політико-адміністративний статус західноукраїнських земель. Народовська та москвофільська течії національно-визвольного руху. Криза культурницьких рухів. І.Франко, М.Грушевський. зародження національно-політичного руху в Україні. Поява українських політичних партій. Політичний і соціально – економічний розвиток України у складі Росії та Австро-Угорщини.. Проблеми становлення та консолідації української нації. Процес політизації українського суспільства та визвольного руху. Проблеми становлення та консолідація української нації. Політичні партії та їх практична діяльність у створенні національної державності. Розвиток культури на початку XX ст. Освіта. Наука. Видатні вчені. Українська преса та видавництва. Здобутки майстрів літератури та мистецтва. Духовні цінності українців. Церковне життя. Україна в геополітичних планах країн Антанти і Троїстого союзу. Ставлення населення і політиків до війни.. Формування легіону Українських січових стрільців. Воєнні дії на території України у роки війни. Вплив Першої світової війни на розвиток буржуазно – демократичної революції в Російській імперії. Історичні обставини розвитку української культури. Нова національна інтелігенція та її культуротворча робота (І. Котляревський, М. Костомаров, П. Куліш, П. Чубинський, П. Житецький, П. Юркевич, С. Подолинський, М. Драгоманов). Т.Г. Шевченко і культурне самоствердження нації. Освіта. Наукові знання. Медицина в Україні в XIX — на початку XX ст. (В. Данилевський, І. Савченко, М. Гамалія, М. Пирогов). Література: „Л. Українка, І. Франко. Драматургія і театр: І. Карпенко-Карий, М. Кропивницький, М. Заньковецька. Музика: М. Лисенко, С. Крушельницька, М. Леонтович, С. Гулак-Артемівський. Образотворче мистецтво й архітектура: К. Трутовський, М. Пимоненко, М. і О. Мурашки, С. Васильківський. І. Труш, Ф. Кричевський, В. Городецький. <u>СР №8. Українська культура поч. XX ст. А.Шептицький – духовний орієнтир. Культура українського січового стрілецтва. Участь укр.інтелігенції в революції: М.С.Грушевський. Культурницька парадигма гетьмана Скоропадського. ВУАН</u>
--	--

7.	<u>Виклики історії першої третини XX ст.</u> <u>Україна в роки ПСв та Революції (1914-1918 рр.)</u> Україна в геополітичних планах країн Антанти і Троїстого союзу. Ставлення населення і політиків до війни.. Формування легіону Українських січових стрільців. Воєнні дії на території України у роки війни. Вплив Першої світової війни на розвиток буржуазно – демократичної революції в Російській імперії. Початок Української революції. Політичні партії в підросійській Україні. Утворення Центральної Ради. Початок українізації армії. Український національний Конгрес. I і II Універсали Центральної Ради. Зміни у політичних настроях, економічному та соціальному становищі населення. Загострення конфлікту Центральної Ради з Тимчасовим урядом Росії. III Універсал. Проголошення УНР. Всеукраїнський з'їзд Рад. Боротьба більшовиків із УЦР. IV Універсал. Мирний договір у Брест-Литовську. Гетьманський переворот. П. Скоропадський. Внутрішня та зовнішня політика Української Держави. Утворення Директорії. Відновлення УНР. Отаманина. Проголошення ЗУНР. Злука УНР і ЗУНР. <u>СР № 9. Західноукраїнські землі в 1921–1939 рр.</u>	2
8.	<u>Міжвоєнний період.</u> <u>Україна в політичному просторі тоталітаризму (1918-1939 рр.)</u> Початок Української революції. Політичні партії в підросійській Україні. Утворення Центральної Ради. Початок українізації армії. Український національний Конгрес. I і II Універсали Центральної Ради. Зміни у політичних настроях, економічному та соціальному становищі населення. Загострення конфлікту Центральної Ради з Тимчасовим урядом Росії. III Універсал. Проголошення УНР. Всеукраїнський з'їзд Рад. Боротьба більшовиків із УЦР. IV Універсал. Мирний договір у Брест-Литовську. Гетьманський переворот. П. Скоропадський. Внутрішня та зовнішня політика Української Держави. Утворення Директорії. Відновлення УНР. Отаманина. Проголошення ЗУНР. Злука УНР і ЗУНР. Політика «воєнного комунізму». Утворення СРСР. Статус України. Голод 1921—1923 рр. Впровадження непу в Україні. Економічне, соціальне та повсякденне життя населення в роки непу. Політика влади у царині культури. Українізація (коренізація). Релігійне життя в Україні. Перехід до форсованої індустріалізації. Директивне господарювання.	2

	Хлібозаготівельні кризи 1927—1929 рр. Перехід до суцільної колективізації. Розкуркулення. Доля приватних сільських господарів та їхніх господарств. Зміни у житті, побуті й психології селян. Голодомор 1932—1933 рр. в Україні. «Закон про п'ять колосків». Хлібозаготівлі та їх суть. Масштаби та наслідки Голодомору. Демографічні втрати. Закон України «Про Голодомор 1932—1933 рр. в Україні». Становище у галузі освіти. Досягнення науки та гальмівні чинники її розвитку. Література і мистецтво. «Розстріляне відродження». Політика держави щодо церкви та її наслідки. Ліквідація УАПЦ. Правовий статус Східної Галичини та українських північно-західних земель у складі Польщі. Осадництво. Промисловість і сільське господарство. Українська кооперація. Економічне і соціальне становище населення. Політична ситуація. «Пацифікація». Розгортання українського націоналістичного руху. Утворення Української військової організації та Організації українських націоналістів. Українські політичні партії. Культурне життя. Українські землі у складі Румунії. Економічне і соціальне становище українського населення. Діяльність українських політичних партій і рухів. Культурне життя. Становище Закарпаття у складі Чехословаччини. Економічне, соціальне та культурне життя. Течії у громадсько-політичному житті українців: русофільство, русинство, українофільство. Карпатська Україна. «Карпатська Січ». А. Волошин. Події 1917 р. в Російській імперії та їх вплив на культурний розвиток України. Відродження української культури в період —українізації». Література. Новаторське сценічне мистецтво. Лесь Курбас. Становлення української кінематографії. О. Довженко. Оновлення образотворчого мистецтва. М. Бойчук і його школа. Розвиток культури на західноукраїнських землях: О. Теліга, О. Ольжич. Розвиток української науки (М. Грушевський, В. Вернадський, М. Яворський, С. Єфремов, М. Василенко). Утвердження тотального партійного диктату над культурою. Боротьба з націонал-ухильництвом. «Розстріляне відродження». Розгром УАН. Культурно-просвітницька діяльність української еміграції в 20—30 роках. <u>СР №10. Соцреалізм – обличчя системи Культура та наука років війни – ідеологічна зброя. Медицина воєнного часу. Ідеологічні кампанії 40-х-50-х рр. Становлення українського кінематографа. Поетичне кіно.</u>	
9.	<u>ДСВ і Україна.</u> Україна в роки Другої світової війни (1939-1945 рр.) Україна в геополітичних планах СРСР і Німеччини. Радянсько-німецькі договори 1939 р. Початок Другої світової війни. Вступ Червоної армії на територію Західної України. Радянізація західних областей України. Депортації. Становище в Україні в 1939 — у першій половині 1941 р. Напад Німеччини на Радянський Союз. . Початок Великої Вітчизняної війни. Відступ Червоної армії. Мобілізаційні заходи та евакуація. Військові події 1941—1942 рр. Окупація України. Колабораціонізм. Нацистський «новий порядок». Життя населення України в умовах окупації. Колабораціонізм. Концтабори та масове знищення людей. Голокост. Остарбайтери. Життя в евакуації.	2

	Рух Опору та його течії. Розгортання радянського партизанського руху. Утворення УПА. Початок визволення України. Бої на Лівобережжі. Звільнення Києва. Звільнення Правобережної та Південної України. Примусове виселення з Криму в східні регіони СРСР татар, греків, вірмен. Завершення вигнання окупантів з України. Внесок українського народу у перемогу у Великій вітчизняній війні. Становище в західних областях. Завершення Великої Вітчизняної війни. Героїзм українського народу. Ціна перемоги. Культура, медицина в роки війни.	
10.	<u>Україна в складі СРСР.</u> Україна в посттоталітарний період (1945-1991 рр.) Адміністративно-територіальні зміни. Україна в ООН та міжнародних організаціях. Відбудовчі процеси у господарстві. Голод 1946—1947 рр. Зміни в житті та побуті населення. Відновлення політики радянізації в західних областях України. Придушення визвольного руху 1944—1954 рр. Операція «Вісла». Особливості суспільно-політичного життя. Освіта. Наука. Література і мистецтво. Внутрішньополітичне становище України у середині 50-х рр. Стан промисловості та сільського господарства. Соціальне та економічне життя населення. Вхід Кримської області до складу УРСР. XX з'їзд КПРС і початок лібералізації. Реабілітація жертв сталінських репресій. Ставлення в суспільстві до діяльності М. Хрущова. Загострення боротьби серед вищого партійного керівництва України. Зміни в управлінні господарством. Розвиток промисловості. Аграрна політика у другій половині 50-х — першій половині 60-х рр. XX ст. Нові явища у соціальній сфері. Зрушення у повсякденному житті населення. Науково-технічна революція. Реформи освіти. Здобутки науки. Посилення русифікації. «Відлига» в українській літературі та у мистецтві. «Шістдесятництво» в українській культурі. Зародження дисидентського руху в Україні та його особливості. Релігійна політика. Політико – ідеологічна криза системи. Жовтневий пленум 1964 року. Та його рішення. Згорання демократичних процесів. Неосталінізм. Посилення централізованої командно – адміністративної системи управління і обмеження суверенітету республіки. Діяльність в Україні П.Шелеста і зміщення його з посади першого секретаря ЦК КП(б) України. Діяльність В.Щербицького. Русифікація. Спроби реформування економіки в другій половині 60-х років XX ст. Посилення бюрократичного централізму. Економічне становище УРСР у 70-х — на початку 80-х років XX ст. Зміни в соціальній та національній структурі населення. Освіта. Здобутки і проблеми науки. Розвиток літератури. Форми діяльності дисидентів, їх політичні вимоги та боротьба за національне визволення. Суперечливі тенденції в розвитку українського мистецтва.	2

	Активізація опозиційного руху в другій половині 60 — на початку 70-х років ХХ ст. Форми діяльності дисидентів, їхні політичні вимоги, боротьба за національне визволення. Українська культура повоєнного періоду. Посилення партійного контролю над духовним життям суспільства в другій половині 40-х років. Література 60-х рр. Творчість Л. Костенко, Д. Павличка, І. Драча, М. Вінграновського, В. Стуса та ін. Розвиток українського кінематографа (С. Параджанов, І. Миколайчук). Театр: Н. Ужвій, А. Бучма, Г. Юра. Музика: Л. Ревуцький, В. Лятошинський, Б. Руденко, Є. Мірошніченко, В. Івасюк, Д. Гнатюк. Основні напрями розвитку медицини в Україні. Діяльність О. Богомольця, В. Філатова, О. Амосова. <u>СР № 11. Відродження та перспективи розвитку української культури на сучасному етапі. Наука, культура, освіта, спорт, медицина на сучасному етапі. Розвиток сучасної медичної освіти. Культурна праця української діаспори. Культура національних меншин. Етносоціальні процеси. Духовне життя суспільства. Масова культура. Субкультура.</u>	
11.	<u>Відродження незалежності України.</u> Історико-культурні процеси в умовах незалежності. Перебудова та її особливості в Україні. Чорнобильська катастрофа. Гласність лібералізація. Пожвавлення громадської активності Стан економіки. Рівень життя населення. Розгортання страйкового руху. Формування багатопартійної системи. Формування національних громадських організацій і об'єднань. Релігійне відродження. Вибори до Верховної Ради УРСР і місцевих рад 1990 р. Декларація про державний суверенітет України. Загострення політичного протистояння. Спроба державного перевороту в СРСР. Проголошення незалежності України, Референдум 1 грудня 1991 р. і вибори Президента України. Розпад СРСР і створення СНД. Державотворчі процеси: особливості розбудови законодавчої, виконавчої та судової влади в Україні. Участь населення у державотворчих процесах. Прийняття Конституції України (1996 р.). Становлення інституту президентства в Україні. Стан господарства після розпаду СРСР. Спроби реформування економіки. Роздержавлення, приватизація та фінансова система України. Соціальне та економічне становище населення. Еміграція. Основні тенденції розвитку економіки в другій половині 90-х років. Пошуки шляхів стабілізації на початку ХХІ ст. Здійснення аграрної реформи. Включення населення у ринкові відносини. Кроки до інтеграції української економіки у європейський та світовий економічний простір. Демографічні зміни. Соціальна диференціація суспільства. Міжнародні відносини. Основні чинники та особливості розвитку культури в Україні. Модернізація національної системи освіти. Основні тенденції розвитку науки. Здобутки української літератури і мистецтва. Фізична культура, спорт. Досягнення і проблеми української культури на початку ХХІ ст.	2

	Стан навколишнього середовища та проблеми охорони довкілля. Подолання наслідків Чорнобильської катастрофи. Міжнародне співробітництво у сфері охорони довкілля. Екологічні проблеми початку ХХІ ст. Основні чинники та особливості релігійного життя України в умовах незалежності. Взаємовідносини державної влади та релігійних конфесій. Основні принципи зовнішньої політики незалежної України. Ядерне роззброєння. Україна в міжнародних організаціях. Пошуки зовнішньополітичних орієнтирів наприкінці ХХ — на початку ХХІ ст. Проголошення незалежної Української держави і заходи щодо розбудови її культурного життя. Роль національної культури в утвердженні й розвитку незалежної держави. Національна тематика в літературі, образотворчому мистецтві, музиці в 90-х роках ХХ ст. В. Базилевський, В. Міняйло, І. Жиленко, Р.І ванченко, Н. Яремчук, Д. Петриненко, О. Бійма, В. Яворівський, А. Солов'яненко, Б. Ступка. Відродження релігійного життя. Боротьба за культурно-мовне відродження. Товариство української мови ім.Т.Г.Шевченка. Складності і перспективи сучасного культурного будівництва. Діяльність української демократичної інтелігенції щодо відродження національної культури. Культурне життя української діаспори далекого і ближнього зарубіжжя. <u>СР №12. Творення нової України: Революція Гідності. Культура України на зламі ХХ–ХХІ ст. Складності та перспективи сучасного культурного будівництва.</u>	
12.	<u>Творення нової України.</u> Україна і світ. Інтеграція української культури в світовий простір. Геополітичний вибір України: утвердження євроінтеграційного курсу. Україна в імперській доктрині «руського міра». Політичні, економічні, інформаційні та інші засоби тиску на Україну в контексті відродження прагнень Російської Федерації (РФ) до реімперіалізації на теренах колишнього СРСР. Зрив угоди про асоціацію України та Європейським Союзом (ЄС). Євромайдан. Революція Гідності. Крах режиму Віктора Януковича. Небесна Сотня. Президентські та парламентські вибори 2014 р. Обрання Петра Порошенка Президентом України. Підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Надання українцям права на безвізовий режим в'їзду в країни ЄС. Початок війни РФ проти України: окупація, анексія Криму, збройна агресія на сході України. Квасіреферендуми і проголошення маріонеткових квазідержав Донецької Народної Республіки (ДНР), Луганської Народної Республіки (ЛНР). Антитерористична операція/Операція об'єднаних сил (АТО/ООС). Перебіг бойових дій. Мінські домовленості. Українське громадянське суспільство в обороні держави. Добровольчі батальйони. Волонтерський рух. Участь добровольців- іноземців у збройній боротьбі на боці України. Міжнародна підтримка України в умовах війни. «Норманська четвірка»: внесок у стабілізацію збройного конфлікту. Позиція С ША та держав	2

	«великої сімки». Санкції, накладені на РФ за невиконання Мінських домовленостей. Соціально-економічний розвиток України у 2014–2022 р. Економічні, політичні, судово- правові реформи. Створення незалежної правоохоронної структури для боротьби з корупцією. Незавершеність реформ. Законодавче забезпечення статусу української мови як державної. Розвиток української культури. Утворення канонічної автокефальної Православної церкви України (ПЦУ). Президентські вибори 2019 р. Обрання Володимира Зеленського Президентом України. Земельна та інфраструктурна реформи. Цифровізація України. Широкомасштабне вторгнення російських військ на терени України: перебіг, результати. Збройні сили України (ЗСУ), Національна гвардія, територіальна оборона, громадянське суспільство та влада в обороні країни. Злочини геноциду та воєнні злочини РФ проти України. Нищення економіки України. Використання Росією продовольства як зброї. Заява Верховної Ради України «Про вчинення Російською Федерацією геноциду в Україні». Консолідація української політичної нації в боротьбі проти російській агресії. Колабораційна діяльність і кримінальна відповідальність за неї. Російська пропаганда як інструмент підбурювання війни і геноциду. Ідеологема «денацифікація України». Протидія України російській пропаганді та дезінформації. Розгортання дипломатичної боротьби України. Утворення міжнародної коаліції держав на підтримку незалежності і обороноздатності України. Лендліз. Надання Україні статусу кандидата в члени ЄС. Повсякдення в умовах війни: індивідуальний досвід, стратегії виживання та протистояння. Рух Опору на тимчасово окупованих територіях. Біженці та вимушені переселенці. Примусове переселення громадян України до РФ. Гуманітарна підтримка біженців в країнах ЄС. Релігія, церкви й релігійні організації та війна. Діячі української культури в допомозі фронту. Діячі світової культури в підтримці України.	
	УСЬОГО	24

5.2 Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	К-ть год
1.	Витоки української історії та передумови формування української культури (1 млн.р.до н.е. – IX ст.). Здобувач освіти визначає проблеми періодизації курсу, характеризує вплив природно-географічних факторів на розвиток України; порівнює і оцінює історіографічні джерела з курсу історії України. визначає період найдавнішого розвитку в історії України; показує на карті розселення східних слов'ян, територію кочових народів, східців, сарматів; встановлює етнокультурні зв'язки скіфів та сарматів із слов'янами; характеризує передумови утворення держави у східних слов'ян. порівнює і оцінює історико-лінгвістичні джерела про етнічну єдність південної групи східнослов'янських племен. СР №3. Галицько-Волинське князівство: політичний та культурний розвиток. Вплив європейської культури.	2
2.	Давньоруський період української історії та культури (IX -XIV ст.). Здобувач освіти показує на карті територію Київської Русі; складає політичні портрети князів Київської Русі; визначає основні етапи розвитку держави; аналізує основні етапи економічного розвитку Київської Русі; формує власні погляди на християнізацію Русі; визначає причини і етапи феодалної роздробленості; порівнює різні точки зору на проблеми формування народності у Руській державі; описує явища і пам'ятки культури цього періоду. показує на карті Галицьке і Волинське князівства і Галицько-Волинську державу; визначає хронологію і послідовність явищ економічного, політичного і культурного життя Галицько-Волинської держави; складає історичні портрети князів Галицько-Волинської держави;	2

	<i>характеризує</i> причини занепаду Галицько-Волинської держави; <i>аналізує</i> зовнішню і внутрішню політику галицько – волинських князів і <i>дає</i> їм власну оцінку. <i>спираючись на карту</i> характеризує завоювання Галицько-Волинського князівства Польщею; <i>визначає</i> передумови польсько-литовської інтеграції. <i>Обґрунтовує</i> причини включення українських земель до складу Литовської держави; <i>висловлює</i> власну думку на розвиток України у складі Литовсько-Руської держави. СР №5. Виникнення козацтва. Запорізька Січ. Визвольний рух.	
3.	Українська національно-визвольна війна. Хмельниччина (сер. XVIIст). Здобувач освіти <i>визначає</i> причинно-наслідкові умови що привели до утворення Речі Посполитої і включення українських земель у складі Польщі; <i>аналізує</i> причини, що привели до утворення українського козацтва; <i>характеризує</i> основні етапи розвитку козацької держави; <i>називає</i> причини поразки козацьких повстань. <i>визначає</i> причини і хронологію подій Визвольної війни середини XVII ст.; <i>показує</i> на карті територію воєнних дій; <i>визначає</i> події відновлення української державності; <i>узагальнює</i> основні факти, що привели до підписання Переяславської угоди і перехід України під аристократ Москви; <i>характеризує</i> основні напрямки внутрішньої і зовнішньої політики України у 1657-1663 р.; <i>формує</i> власну оцінку подій; <i>складає</i> політичні портрети видатних діячів періоду Визвольної війни; <i>розповідає</i> про Історичне значення Визвольної війни українського народу; <i>аналізує</i> становище Гетьманщини після смерті Б.Хмельницького. СР №6. Українське Просвітництво. Києво-Могилянський освітній центр. Розвиток науки та медичних знань. Вертеп. Діяльність Г.Сковороди	2

4.	Козацько-гетьманська держава - Гетьманщина (сер. XVII - кін. XVIII ст.). Здобувач освіти характеризує зародження буржуазних відносин в Україні в XVII ст. і зовнішньополітичні зв'язки України у II половині XVII ст. на початок XVIII ст.; <i>вказує</i> причини, що привели до занепаду феодальної системи господарювання; <i>узагальнює</i> основні причини, що привели до поділу України на Лівобережну і Правобережну; <i>складає</i> політичні портрети Мазепи П. Орлика, О. Розумовського; <i>формує</i> власну оцінку на союз І. Мазепи з Карлом XII.; <i>порівнює</i> становище українських земель під владою Російської імперії і Речі Посполитої у кінці XVII - XVIII ст.; <i>аналізує</i> політичне життя в Україні в другій половині XVII століття.	2
5.	Значення козацтва в культурному поступі українського народу. Здобувач освіти готує проекти з теми семінару.	2
6.	Особливості розвитку української культури к.XVIII -поч.XX ст. як складової європейського культурно-історичного простору. Здобувач освіти показує на карті українські землі у складі Російської імперії і Австро-Угорської імперії; <i>характеризує</i> політичний, соціально-економічний розвиток українських земель у складі іноземних держав; <i>доводить</i> закономірність зв'язків між процесами політичного розвитку України та зародженням національного відродження; <i>готує</i> реферати, повідомлення про розвиток України під владою Російської і Австро-Угорської імперій; <i>розповідає</i> про вплив зовнішнього фактору на національне життя в Україні; <i>визначає</i> участь України в зовнішньополітичних акціях Російської імперії. <i>характеризує</i> політичний і соціально-економічний розвиток українських земель в II половині XIX ст.; <i>показує на карті</i> території українських земель, регіони піднесення національного руху;	2

	<i>доводить</i> закономірність процесів економічного розвитку і зародження національно-політичного руху в Україні. <i>характеризує</i> політично-адміністративний статус західноукраїнських земель; <i>узагальнює</i> основні факти щодо проведення буржуазних реформ 60-70 років; <i>аналізує</i> програми політичних партій і <i>дає</i> їм власну оцінку <i>формує</i> власну оцінку; <i>визначає</i> хронологічну послідовність явищ економічного, політичного і культурного життя, утворення політичних партій та рухів; <i>показує на карті</i> території українських земель, регіони піднесення визвольного руху, райони виступів робітників, селян і військових у 1905—1907 рр.; <i>описує</i> прояви індустріалізації та модернізації суспільного життя на початку ХХ ст.; <i>характеризує і порівнює</i> прояви і процеси модернізації повсякденного життя населення Наддніпрянської України та західноукраїнських земель між собою, а також з аналогічними загальноєвропейськими; <i>характеризує</i> політизацію визвольного руху, основні події російської революції на українських землях; <i>узагальнює</i> основні факти щодо проведення столипінської аграрної реформи та <i>формулює</i> власну оцінку; <i>аналізує</i> програми та діяльність політичних партій і <i>дає</i> їм власну оцінку; <i>називає та конкретизує</i> фактами основні риси розвитку духовного життя; <i>описує</i> явища і пам'ятки культури цього періоду; <i>доводить</i> закономірність зв'язків між процесами формування індустріального суспільства та піднесенням національно-визвольного руху, формуванням національної свідомості і розвитком культури. <i>спираючись на карту та інші джерела інформації,</i> <i>характеризує</i> геополітичні плани країн Антанти і Троїстого союзу щодо України, <i>показує на карті</i> території, де відбувались воєнні події Першої світової війни; <i>описує</i> повсякденне життя та <i>визначає</i> зміни, пов'язані з; <i>порівнює</i> різні точки зору щодо діяльності УЦР у березні — листопаді 1917 р.; <i>готує</i> доповіді, повідомлення і реферати про основні події Першої світової війни.	
--	--	--

7.	Боротьба за збереження української державності (1918-1921 рр.) Здобувач освіти визначає хронологічну послідовність подій українського державності 1917—1921 рр.; <i>показує на карті</i> місця основних подій періоду української державності 1917—1921 рр. та військові дії того часу; <i>визначає</i> причинно-наслідкові зв'язки між подіями, явищами та процесами періоду визвольних змагань; <i>аналізує</i> зміст I і II Універсалів ЦР, <i>визначає</i> та <i>порівнює</i> головні їх ідеї. <i>порівнює</i> державний устрій за часів Центральної Ради, Гетьманату, Директорії, ЗУНР; <i>характеризує</i> стосунки УЦР і Тимчасового уряду; <i>характеризує</i> внутрішню та зовнішню політику українських урядів та <i>порівнює</i> їх; <i>формулює</i> власні погляди та оцінки щодо діяльності Центральної Ради, Гетьманату, Директорії, ЗУНР; <i>описує</i> соціально-економічне становище, повсякденне життя, настрої населення та психологічний клімат у суспільстві цієї доби; <i>порівнює</i> та <i>оцінює</i> різні точки зору щодо причин поразки визвольного руху, втрати державності та їх наслідків; <i>обґрунтовує</i> власну позицію з цього питання, <i>пише</i> історичне есе; <i>складає</i> політичні портрети видатних діячів Української революції 1917—1921 рр. <i>визначає</i> хронологічні межі періоду економічної та соціальної стабілізації в Україні та <i>співвідносить</i> їх з аналогічним періодом в країнах Європи та світу, <i>визначає</i> хронологічну послідовність головних подій цього періоду; <i>показує на карті</i> та <i>пояснює</i> зміни у територіально-адміністративному устрої України у 1921—1928 рр.; <i>аналізує, узагальнює</i> факти щодо входження України до складу СРСР та <i>обґрунтовує</i> власну позицію з цього питання, <i>викладає</i> її у формі усної відповіді та історичного есе; <i>характеризує і порівнює</i> прояви і процеси стабілізації економічного й соціального життя в Україні за часів непу з аналогічними загальноєвропейськими та світовими; <i>узагальнює</i> основні факти щодо непу в Україні та <i>формулює</i> власну оцінку цієї політики.	2
8.	Українське відродження 20-х рр. та «розстріляне відродження» 30-х рр. Особливості української культури міжвоєнного періоду.	2

	Здобувач освіти визначає сутність політики українізації, зіставляє різні точки зору щодо її оцінки; визначає та обґрунтовує зв'язки між основними тенденціями розвитку культури і духовного життя. визначає хронологічні межі періоду в Україні та співвідносить їх із подіями і процесами в країнах Європи та світу, визначає хронологічну послідовність головних подій цього періоду; показує на карті місця, пов'язані з подіями періоду суцільної колективізації та голодомору, основні індустріальні об'єкти; описує та порівнює зрушення у повсякденному житті різних верств українського населення; аналізує, узагальнює факти і щодо причин та наслідків процесу закріплення радянської влади, обґрунтовує власну позицію з цього питання, викладає її у формі усної відповіді та історичного есе; визначає сутність політики колективізації, розкуркулювання; узагальнює основні факти голодомору в Україні та формулює власну оцінку цих подій; характеризує культурні процеси та оцінює підсумки культурницької діяльності більшовиків; визначає та обґрунтовує зв'язки між закріпленням радянської влади і масовими репресіями в Україні та зрушеннями у повсякденному житті й масовій психології, «розстріляним відродженням» та основними тенденціями в культурному житті.	
9.	Шістдесятники та дисиденти – виклик радянській системі. Здобувач освіти описує повсякденне життя та визначає зміни, пов'язані з процесами лібералізації суспільства; описує прояви процесів лібералізації в різних сферах життя українського суспільства, зіставляє різні точки зору щодо процесів лібералізації в Україні та дає їм власну оцінку; визначає зв'язки між процесами лібералізації суспільства, особливостями політичного життя та явищами у розвитку культури та духовного життя; визначає сутність і значення дисидентського руху, характеризує особливості його зародження в Україні та його вимоги у порівнянні з міжнародними нормативно-правовими актами щодо захисту прав людини того часу аналізує явища суспільного життя, визначає причини та наслідки лібералізації; характеризує основні тенденції в розвитку культури та її вплив на українське суспільство;	2

	<i>доводить</i>, що процеси лібералізації та дисидентський рух вплинули на зростання національної самосвідомості. <i>характеризує та порівнює</i> основні вимоги дисидентського руху в Україні в умовах лібералізації суспільства з вимогами другої хвилі опозиційного руху наприкінці 60 — у 70-х роках ХХ ст., <i>співвідносить</i> його прояви з міжнародними нормативно-правовими актами щодо захисту прав людини того часу; <i>описує</i> повсякденне життя та <i>визначає</i> зміни, пов'язані з кризовими процесами у суспільстві періоду застою; <i>аналізує</i> різні точки зору щодо оцінки періоду застою і його проявів в Україні; <i>визначає</i> власну позицію у питанні про системну кризу радянського суспільства, зв'язки між цими процесами та особливостями політичного життя й суперечливими явищами у розвитку культури та духовного життя в Україні; <i>характеризує і пояснює</i> основні чинники, особливості й тенденції розвитку культури другої половини 60 — середини 80-х років ХХ ст.; <i>висловлює і аргументує</i> власну точку зору щодо кризи суспільної свідомості та початку формування подвійної моралі радянського суспільства; <i>виявляє</i> розуміння про дисидентський рух як нову форму визвольного руху в Україні. Здобувач освіти готує проекти з теми семінару.	
10.	Відродження незалежності України. «Перебудова» в культурному та духовному житті суспільства Здобувач освіти <i>визначає</i> хронологічну послідовність головних подій періоду перебудови в Україні та відновлення незалежності; <i>показує на карті</i> кордони незалежної України. На основі різних джерел інформації: <i>характеризує</i> внутрішньополітичне та соціально-економічне становище України у другій половині 80 — на початку 90-х років ХХ ст.; <i>аналізує та порівнює</i> явища суспільного життя кінця 80 — початку 90-х років ХХ ст., <i>визначаючи</i> причини активізації соціально-політичного життя населення; <i>зіставляє</i> різні точки зору щодо процесів перебудови в Україні та дає їм власну оцінку; <i>визначає та характеризує</i> причини відновлення незалежності України, розпаду СРСР, <i>аргументує</i> власну позицію;	2

	<i>визначає та описує становище в Україні після розпаду СРСР; порівнює процеси і явища суспільного життя в Україні та інших регіонах СРСР у цей період, визначає спільне та особливе; характеризує і пояснює основні чинники, особливості й тенденції розвитку українського суспільства на початку 90-х років XX ст.;</i> <i>описує повсякденне життя та визначає зміни, пов'язані з процесами перебудови суспільного життя, відновлення незалежної України;</i> <i>визначає зв'язки між процесами перебудови радянського суспільства та особливостями політичного та соціально-економічного життя українського суспільства;</i> <i>визначає зв'язок між дисидентським та масовим національно-демократичним рухом.</i>	
11.	Здобутки та проблеми розбудови Української держави. Роль національної культури в утвердженні й розвитку незалежної держави. Здобувач освіти визначає хронологічну послідовність головних подій періоду розбудови незалежної держави; <i>пояснює на основі карти співвідношення політичних сил в Україні, показує на карті території України, навколо яких виникає напруженість у відносинах із сусідніми державами.</i> На основі різних джерел інформації: <i>характеризує</i> внутрішньополітичне та соціально-економічне становище України в 90-х рр. XX — на поч. XXI ст., <i>зіставляє</i> різні точки зору щодо процесів розбудови незалежної, демократичної, соціальної, правової держави та <i>дає</i> їм власну оцінку; <i>визначає та характеризує</i> основні напрямки зовнішньої політики України в умовах загальноєвропейських та світових процесів інтеграції; <i>описує</i> зміни в повсякденному житті та свідомості населення, <i>визначає</i> їх взаємозв'язок з перетвореннями суспільного життя; <i>визначає</i> власну позицію щодо суперечливих процесів розбудови незалежної держави в Україні, зв'язки між ними та особливостями політичного й економічного життя; <i>характеризує і пояснює</i> основні чинники, особливості й тенденції розвитку українського суспільства кінця XX — початку XXI ст.; <i>висловлює і аргументує</i> власну точку зору щодо перспектив економічного, політичного і соціального розвитку України.	2
12.	Проблеми культурного розвитку українського суспільства в умовах поглиблення глобалізації на поч. XXI ст.	2

	Здобувач освіти визначає хронологічну послідовність подій, пов'язаних з участю України у світових процесах глобалізації та інтеграції. На основі різних джерел інформації: <i>характеризує</i> зміни в житті українського суспільства та діяльності держави в умовах глобалізації та інтеграційних процесів; <i>зіставляє</i> різні точки зору щодо визначальних векторів інтеграції України у світове співтовариство та оцінює власні судження; <i>описує</i> здобутки України в царині інтеграції в європейський, світовий, гуманітарний та освітній простір.	
	УСЬОГО	24

5.3 Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Контроль
1.	Первісна культура на теренах сучасної України. Трипільська культура. Історична доля півдня України. Культура кочових народів. Антична культура грецьких міст-полісів Північного Причорномор'я.	1	семінар№1, екзамен
2.	Давні слов'яни: етногенез, розселення, культура. Середньовічний тип культури на прикладі розвитку культури Київської Русі. Розвиток науки та медичних знань. Вплив християнства.	1	семінар№2, екзамен
3.	Галицько-Волинське князівство: політичний та культурний розвиток. Вплив європейської культури.	1	семінар№2, екзамен
4.	Культура Ренесансу на укр.землях. Діяльність гуманістів України. Освіта (братства, вищі школи – Острозька Академія). Українське Просвітництво. Києво-Могилянський освітній центр. Розвиток науки та медичних знань. Вертеп. Діяльність Г.Сковороди.	1	семінар№3-№5, екзамен
5.	Виникнення козацтва. Запорізька Січ. Визвольний рух.	1	семінар№3-№5, екзамен
6.	Українська культура доби козацького бароко. Нищення російським царизмом української культури (XVIII-XIX ст.). Українська культура: від просвітництва до романтизму. Зразки класицизму в українській культурі	1	семінар№3-№5, підсумкова к/р, екзамен
7.	Нова національна інтелігенція XIX ст. та її культуротворча діяльність. Т.Г.Шевченко. Українська вища освіта. Реалізм в українській культурі. Модерністська модель світу в українській інтерпретації. (Сутність українського модернізму).Розвиток медичних знань.	1	семінар№4-№6, екзамен
8.	Українська культура поч. XX ст. А.Шептицький – духовний орієнтир. Культура українського січового	1	семінар№4-№6, екзамен

	стрілцтва. Участь укр.інтелігенції в революції: М.С.Грушевський. Культурницька парадигма гетьмана Скоропадського. ВУАН		
9.	Західноукраїнські землі в 1921–1939 рр.	1	семінар №6, екзамен
10.	Соцреалізм – обличчя системи Культура та наука років війни – ідеологічна зброя. Медицина воєнного часу. Ідеологічні кампанії 40-х-50-х рр. Становлення українського кінематографа. Поетичне кіно.	1	семінар №6-7, екзамен
11.	Відродження та перспективи розвитку української культури на сучасному етапі. Наука, культура, освіта, спорт, медицина на сучасному етапі. Розвиток сучасної медичної освіти. Культурна праця української діаспори. Культура національних меншин. Етносоціальні процеси. Духовне життя суспільства. Масова культура. Субкультура.	1	семінар №6-7, екзамен
12.	Творення нової України: Революція Гідності. Культура України на зламі ХХ–ХХІ ст. Складності та перспективи сучасного культурного будівництва.	1	семінар №8, екзамен
	УСЬОГО	12 год	

5.4 Підготовка та проведення екзамену

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Контроль
1	Підготовка до екзамену	3	семінар№1-2, екзамен
2	Підготовка до екзамену	3	семінар№3, , екзамен
3	Підготовка до екзамену	3	семінар№4, екзамен
4	Підготовка до екзамену	3	семінар№5, екзамен
5	Підготовка до екзамену	3	семінар№6, екзамен
6	Підготовка до екзамену	3	семінар№7, екзамен
7	Підготовка до екзамену	3	семінар№8, екзамен
8	Підготовка до екзамену	3	семінар№9, екзамен
9	Підготовка до екзамену	3	семінар№10, екзамен
10	Підготовка до екзамену	3	семінар№11-12, екзамен
	Усього :	30 годин	

6. Засоби діагностики та критерії оцінювання результатів навчання

визначаються Положенням про контроль досягнень та критерії оцінювання результатів навчання за освітньо-професійною програмою фахового молодшого бакалавра у Первомайському медичному фаховому коледжі Миколаївської обласної ради та вимогами навчальних програм з дисциплін:

- ✓ «Історія України» для вищих навчальних закладів I-II рівня акредитації, які здійснюють підготовку молодших спеціалістів на основі базової загальної середньої освіти, розробленої Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України Інститутом інноваційних технологій і змісту освіти, 2011р.
- ✓ «Культурологія» для вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладів I—III рівнів акредитації, розробленої Міністерством охорони здоров'я України Державною установою “Центральний методичний кабінет підготовки молодших спеціалістів”, 2011р.

Оцінювання має ґрунтуватися на позитивному принципі, що насамперед передбачає врахування рівня досягнень здобувача освіти, а не ступеня його невдач.

Названі вище орієнтири покладено в основу чотирьох рівнів навчальних досягнень студентів: *початкового, середнього, достатнього, високого*.

Вони визначаються за такими характеристиками:

Перший рівень - початковий. Відповідь здобувача освіти фрагментарна, характеризується початковими уявленнями про предмет вивчення.

Другий рівень — середній. Здобувач освіти відтворює основний навчальний матеріал, виконує завдання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.

Третій рівень — достатній. Здобувач освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь здобувача освіти правильна, логічна, обґрунтована, хоча їй бракує власних суджень.

Четвертий рівень — високий. Знання здобувача освіти є глибокими, міцними, системними; здобувач освіти вміє застосовувати їх для виконання творчих завдань, його навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію. Водночас, визначення високого рівня навчальних досягнень передбачає знання та уміння в межах навчальної програми і не передбачає участі здобувачів освіти у олімпіадах, творчих конкурсах тощо.

Кожний наступний рівень вимог вбирає в себе вимоги до попереднього, а також додаткові характеристики.

Критерії оцінювання навчальних досягнень реалізуються в нормах оцінок, що встановлюють чітке співвідношення між вимогами до знань, умінь і навичок, які оцінюються, та показником оцінки в балах.

6.1. Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів з історії

При оцінюванні навчальних досягнень з історії враховується:

- рівень оволодіння історичними знаннями; знання хронологічних меж періодів, найважливіших історичних подій і процесів; визначення характерних суттєвих рис історичних явищ і подій;
- рівень умінь групування (класифікації) фактів за вказаною ознакою, розкриття причинно-наслідкових зв'язків між подіями;
- рівень оволодіння практичними вміннями та навичками роботи з історичними джерелами; обґрунтування власного ставлення студента щодо історичної події, явища, діяча.

Всі види оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюються за критеріями, наведеними в таблиці.

За шка лою навч альн ого закл аду	За раціо наль ною шкал ою	Коментар
--	--	-----------------

5	«відмінно»	Студент виявив всебічні, систематичні й глибокі знання навчального матеріалу дисципліни, передбаченого програмою; проявив творчі здібності в розумінні, логічному, стислому і ясному трактуванні навчального матеріалу; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності. Студент дав понад 95% правильних відповідей з тестових завдань.
4	«дуже добре»	Студент виявив систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисципліни вище середнього рівня; продемонстрував уміння вільно виконувати завдання, передбачені програмою; засвоїв літературу, рекомендовану програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності. Студент дав понад 83-95% правильних відповідей з тестових завдань.
	«добре»	Студент виявив загалом добрі знання навчального матеріалу дисципліни при виконанні передбачених програмою завдань, але допустив низку помітних помилок; засвоїв основну літературу, рекомендовану програмою; показав систематичний характер знань з дисципліни; здатний до самостійного використання та поповнення надбаних знань у процесі подальшої навчальної роботи та професійної діяльності. Студент дав понад 76-83% правильних відповідей з тестових завдань.
	«задовільно»	Студент виявив знання навчального матеріалу дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; справився з виконанням завдань, передбачених програмою; ознайомився з основною літературою, рекомендованою програмою; допустив значну кількість помилок або недоліків у відповідях на запитання при співбесідах, тестуванні та при виконанні завдань тощо, принципів з яких може усунути самостійно. Студент дав понад 68-75% правильних відповідей з тестових завдань.

	«дост атньо »	Студент виявив знання основного навчального матеріалу дисципліни в мінімальному обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; в основному виконав завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, рекомендованою програмою; допустив помилки у відповідях на запитання при співбесідах, тестуванні та при виконанні завдань тощо, які може усунути лише під керівництвом та за допомогою викладача. Студент надав понад 61-67% правильних відповідей з тестових завдань.
2	незадові льно з можлив істю повторн ого складан ня	Студент має значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу з дисципліни; допускав принципові помилки при виконанні передбачених програмою завдань, але спроможний самостійно доопрацювати програмний матеріал і підготуватися до перездачі дисципліни. Студент дав менше 60% правильних відповідей з тестових завдань.
	незадові льно з обов'язк овим вивченн ям дисцип ліни	Студент не має знань зі значної частини навчального матеріалу; не спроможний самостійно засвоїти програмний матеріал і потребує повторного вивчення навчальної дисципліни. Студент дав менше 55% правильних відповідей з тестових завдань.

Основними видами оцінювання є: поточне, екзаменаційне. Поточне оцінювання носить заохочувальний, стимулюючий та діагностико-корегуючий характер.

1. Оцінювання під час **дистанційного синхронного** (відеоконференція) навчання. До уваги береться:

- присутність студента на занятті із ввімкненою відеокамерою;
- активність студента на занятті (усні відповіді);
- виконання домашнього завдання.

У випадку відсутності студента на занятті або присутності з вимкненою відеокамерою при умові виконання домашнього завдання (не менше 50%) він отримує **«зараховано»**.

4. Оцінювання під час дистанційного асинхронного навчання.

Студент отримує **«зараховано»** у випадку:

- опрацювання лекційного матеріалу (складання опорного конспекту, таблиць, схем...);
- виконання домашнього завдання (не менше 50%).

- Під час обрахунку результатів пріоритет надається оцінкам, виставленим на офлайн заняттях, які мають перевагу над результатами робіт, виконаних дистанційно.

Правила оцінювання здобувачів освіти

Здобувач освіти зобов'язаний :

- бути підготовленим до кожного заняття і виконувати домашнє завдання;
- у разі пропуску заняття самостійно опрацювати вивчений матеріал;
- у разі відсутності на письмовій самостійній, контрольній, творчій роботі написати її в позаурочний час за вимогою викладача;
- виконати усі види робіт, які підлягають оцінюванню, на позитивний результат (3-5 балів).

Критерії оцінювання знань, умінь студентів з освітньо-професійної підготовки

Тестування

Оцінювання –максимум 5 балів.

5 балів - 95-100 %

4 бали – 76-94 %

3 бали – 61-75 %

2 бали – 0-60 %

Екзаменаційне оцінювання

«2» - менше 57,9% вірних відповідей

«3» - 58 - 79% вірних відповідей

«4» - 80 - 95% вірних відповідей

«5» - 96%-100% вірних відповідей.

Оцінка на екзамені виставляється на основі результатів тестування та усної відповіді студента з урахуванням прогресу навчання студента.

7. Методичне забезпечення дисципліни

№ за/п	Перелік документації	% забезпечення
1.	Методичні розробки лекційних занять	100%
2.	Методичні розробки семінарських занять	100%
3.	Методичні розробки СР	100%
5.	Роздатковий матеріал з тем	100%
6.	Контролюючі матеріали з тем	100%
7.	Матеріали для підсумкового контролю (білети, питання, тести)	100%

8. Інформаційні ресурси

№ за/п	Перелік інформаційного забезпечення	Кількість
1.	Електронний підручник (посібник)	1
2.	Мультимедіа (презентації)	185
3.	Відеофільми (відеосюжети)	240
4.	Навчальні програми	1
5.	Контролюючі програми	1

9. Перелік екзаменаційних питань.

1. Київська Русь – перша українська держава.
2. Значення прийняття християнства на Русі.
3. Галицько-Волинська держава – спадкоємиця Київської Русі.
4. Козацтво – феномен українського народу.
5. Запорозьке козацтво – феномен світової історії.
6. Конституція Пилипа Орлика – перша демократична Конституція
7. Національно-визвольна війна під проводом Б.Хмельницького .
8. Вклад Івана Мазепи в культурний розвиток
9. Національне відродження XIX ст.: ідеї та представники. Один із найвидатніших діячів українського національного відродження був.... (ваш вибір)
10. Культура українського січового стрілецтва
11. Українська революція 1917-1918 рр. Уроки боротьби.
12. Українзація та «розстріляне відродження». Піднесення та трагедія української культури.
13. Шістдесятництво як культурний феномен
14. Дисиденти – виклик радянській системі
15. Проголошення незалежності України. Шлях: здобутки та труднощі.
16. Медицина України (період – на ваш вибір). Здобутки та перспективи.
17. Роль національної культури в утвердженні й розвитку незалежної України

10. Рекомендована література

10.1 Базова:

1. *Історія світової та української культури: підручник для вищ. закл. освіти* / В.А. Гречко, І.В. Чорний, В.А. Кушнерук, В.А. Режко. — К.: Літера ЛТД, 2002. — 464 с.
2. *Кордон М.В. Українська та зарубіжна культура: курс лекцій.* — К.: ЦУЛ, 2003. — 508 с.
3. *Кормич Л.І., Багацький В.В. Культурологія (історія світової культури ХХ ст.): навч. посіб.* — Х.: Одиссей, 2002. — 304 с.
4. *Культурологія: теорія та історія культури: навч. посіб.* — 2-ге вид.; за ред. І.І. Тюрменко. — К.: Центр навч. л-ри, 2005. — 368 с.
5. *Українська та зарубіжна культура: навч. посіб.* — 3-тє вид. — К.: Знання, КОО, 2002. — 557 с.
6. *Хоменко В.Я. Українська і світова культура: підручник.* — К.: Україна, 2002. — 333 с.

10.2 Допоміжна:

1. *Гречко В.А., Чорний І.В. Історія світової та української культури: довідник для школярів та студентів.* — К., 2009. — 416 с.
2. *Зарудний Є. Усі міфи.* Харків, 2007. — 214 с.
3. *Подольська Є.А., Лихвар В.Д., Іванова К.А. Культурологія.* — К., 2003.
4. *Уманцев В.С. Мистецтво давньої України: історичний нарис.* — К.: Либідь, 2002. — 204 с.

ДЛЯ НОТАТОК